

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
«ΠΑΝ. & ΑΓΛΑΪΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ»

ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ

ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ
ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΑΘΗΝΑ 2008

Πρόλογος

Το Κέντρο Δηλητηριάσεων είναι τμήμα του Παθολογικού Τομέα του Νοσοκομείου Παιδων «Π.Α. Κυριακού» και καλύπτει όλη τη χώρα καθημερινά επί 24ώρου βάσεως, δίνοντας πληροφορίες για συμπτωματολογία και αντιμετώπιση δηλητηριάσεων από φάρμακα, είδη οικιακής χρήσεως και άλλες χημικές ουσίες.

Στα 33 χρόνια λειτουργίας του υπήρξε μια προοδευτική αύξηση των κλήσεων οι οποίες τα τελευταία χρόνια έχουν σταθεροποιηθεί περίπου στις 41.000 ετησίως. Από αυτές οι δηλητηριάσεις που αφορούν παιδιά ηλικίας 0-14 ετών ήταν για το 2004 το 45,7 % του συνόλου των δηλητηριάσεων.

Οι δηλητηριάσεις λοιπόν αποτελούν κίνδυνο για την παιδική ηλικία και η φροντίδα και η ευθύνη για την πρόληψή τους ανήκει στους γονείς, των οποίων η αγάπη και η αγωνία για τη σωστή και ασφαλή ανάπτυξη των παιδιών τους είναι αδιαμφισβήτητη. Παρ' όλα αυτά πολλές φορές, η άγνοια, οι αυξημένες ευθύνες, οι γρήγοροι ρυθμοί της ζωής αλλά και η επιπολαιότητα οδηγούν σε ατυχήματα με άλλοτε άλλες συνέπειες.

Το Κέντρο Δηλητηριάσεων, γνωρίζοντας την ανάγκη που υπάρχει για ενημέρωση των γονιών στα θέματα αυτά που αφορούν πρόληψη και αγωγή υγείας για την ευαίσθητη παιδική ηλικία, έχει δραστηριοποιηθεί εδώ και αρκετά χρόνια, κάνοντας ενημερωτικά μαθήματα σε γονείς, σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, καθώς και σε Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία του Νομού Αττικής. Παράλληλα εκδίδεται ενημερωτικό φυλλάδιο για την πρόληψη των δηλητηριάσεων στα παιδιά.

Η έκδοση ενός ακόμα εγχειριδίου (του 3ου στη σειρά) για την πρόληψη των δηλητηριάσεων στα παιδιά με στόχο να διανεμηθεί και προς την περιφέρεια θεωρούμε ότι είναι υποχρέωσή μας σαν μια προσφορά στους γονείς που κοπιάζουν και αγωνιούν για τα τρυφερά πλάσματα που έφεραν στον κόσμο μας.

Για το Κέντρο Δηλητηριάσεων
Η Διευθύντρια
Πολυξένη Γ. Νέου

Οι δηλητηριάσεις αποτελούν παγκόσμιο πρόβλημα, ιδιαίτερα των ανεπτυγμένων χωρών. Βασικές αιτίες του μεγάλου αριθμού των δηλητηριάσεων σ' όλο τον κόσμο είναι ο τεράστιος αριθμός σκευασμάτων και ουσιών που κυκλοφορούν και χρησιμοποιούνται από τον άνθρωπο και η μη τήρηση των μέτρων προστασίας και ασφαλούς διατήρησης – φύλαξης μέσα στο σπίτι.

Τα φάρμακα, τα καλλυντικά, τα γεωργικά φάρμακα, τα είδη οικιακής χρήσης, τα απορρυπαντικά, τα απορμητικά χώρων, η ναφθαλίνη, οι χημικές ουσίες για επαγγελματική χρήση, τα διάφορα αντιδραστήρια, οι διάφορες βαφές, τα διαλυτικά είναι μερικά από τα σκευάσματα τα οποία μπορούν να προκαλέσουν δηλητηρίαση.

Ο αριθμός των περιπτώσεων δηλητηριάσεων που αντιμετωπίζει κάθε χρόνο το Κέντρο Δηλητηριάσεων, αυξάνεται προοδευτικά. Αυτό οφείλεται στο ότι μέσα στο σπίτι υπάρχουν διαρκώς περισσότερα προϊόντα καθαρισμού, χημικά, καλλυντικά και άλλες τοξικές ουσίες. Τα φάρμακα επίσης που υπάρχουν στο σπίτι έχουν αυξηθεί, ως ένα σημείο των καιρών: Γρήγοροι ρυθμοί ζωής, άγχος, ψυχοσωματικά νοσήματα, αυξημένη χρήση φαρμάκων (αναλγητικά, αγχολυτικά, ηρεμιστικά), αλλά και ως μόδα ως “συνήθεια” (αναλγητικά, βιταμίνες). Οι κλήσεις που δέχτηκε το Κέντρο Δηλητηριάσεων το 2004 και αφορούσαν παιδιά από 0-14 ετών ήταν συνολικά 18.799.

Η αμέλεια και η απροσεξία των μεγάλων και ιδιαίτερα των γονιών είναι τις περισσότερες φορές υπεύθυνη για τις δηλητηριάσεις των παιδιών.

Με αρκετή προσοχή από μέρους των ενηλίκων οι δηλητηριάσεις στα παιδιά μπορούν να ελαττωθούν δραστικά. Το παιδί στην προσπάθειά του να ερευνήσει το περιβάλλον του συναντά τον κίνδυνο. Είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε το περιβάλλον του σπιτιού ασφαλές και ακίνδυνο για τα παιδιά.

Δηλητηριάσεις και γονείς

Όπως γνωρίζουμε σε κάθε σπίτι, υπάρχουν πολλά είδη και σκευάσματα για τις ανάγκες και τις καθημερινές χρήσεις, όπως φάρμακα, καλλυντικά, απορρυπαντικά, χλωρίνη, είδη καθαρισμού, εντομοκτόνα. (Πίνακας)

Δυστυχώς πολύ συχνά δεν καταβάλλουμε προσπάθεια να τα διατηρούμε κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην είναι προσιτά στα παιδιά. Γιατί όλα αυτά, άλλο πιο πολύ και άλλο λιγότερο, μπορεί να είναι επιβλαβή ή επικίνδυνα.

Οι μεγάλοι και κυρίως οι γονείς πρέπει να το γνωρίζουν αυτό και να το συνειδητοποιήσουν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΞΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

➤ Φάρμακα

- Ακετυλοσαλικυλικό οξύ (Ασπιρίνη),
- Παρακεταμόλη
- Ηρεμιστικά (βαρβιτουρικά, βενζοδιαζοπίνες)
- Τρικυκλικά αντικαταθλιπτικά (χλωριμιπραμίνη, αμιτριπυλίνη)
- Αντιεπιληπτικά (βαλπροϊκό νάτριο, καρβαμαζεπίνη, φαινοβαρβιτάλη)
- Αντιϊσταμικά
- Αντιβηχικά
- Ρινικές σταγόνες (εφεδρίνη)
- Καθαρτικά
- Καρδιαγγειακά (δακτυλίτιδα, αντιϋπερτασικά)
- Αντισηπτικά (βορικό οξύ, ιώδιο, φαινόλες)
- Αιμοποιητικού (σίδηρος)
- Φάρμακα για δίαιτα απίσχνανσης (Αμφεταμίνες, θυροεοειδικά, διουρητικά)
- Εξαρτησιογόνες ουσίες (αμφεταμίνες, κοκαΐνη, ηρωίνη, μεθαδόνη, LSD)

➤ Είδη οικιακής χρήσης

- Χλωρίνη και άλλα καθαριστικά διαλύματα
- Χλωριωμένοι υδρογονάνθρακες
- Πετρελαιοειδή (βενζίνη, νέφτι)
- Απορρυπαντικά πλυντηρίου ρούχων-πιάτων
- Αμμωνία
- Αποφρακτικά αποχετεύσεων

➤ Εύφλεκτες χημικές ουσίες

- Κεροζίνη, βενζίνη
- Φωτιστικά υγρά (μεθανόλη, πετρελαιοειδή)
- Ταμπλέτες για προσάναμμα (μεταλδεΐδη)

➤ Καλλυντικά

- Βαφές μαλλιών, μεθανόλη

➤ Προϊόντα οικιακής συντήρησης

- Χρώματα, μόλυβδος, αρσενικό χλωριωμένοι υδρογονάνθρακες
- Διαλυτικά, νέφτι, οξέα, αλκάλια
- Λευκαντικά

➤ Εντομοκτόνα

- Εντομοαπωθητικές πλακέτες (πυρεθρίνες)
- Εντομοαπωθητικά κολάρια κατοικίδιων ζώων
- Σχοροκτόνα, ναφθαλίνη, καμφορά
- Ποντικοφάρμακα
- Κουμαρινικά αντιπηκτικά

(Πίνακας) Κατάλογος τοξικών ουσιών που πρέπει να χορηγείται στους γονείς παιδιών που αρχίζουν να κινούνται μέσα στο σπίτι.

Λάθος – επιπόλαιες αντιλήψεις γονέων:

α) Αδιαφορία – υποεκτίμηση του κινδύνου.

“Δεν έγινε και τίποτε αν βάλει μια γουλιά στο στόμα του, θα το φτύσει, θα του πλύνω το στόμα”. Πολλές ουσίες είναι καυστικές και δρούν άμεσα τοπικά. Άλλες πάλι έχουν πολύ μεγάλη τοξικότητα.

“Τι θα πάθει αν γλύψει λίγο ναφθαλίνη, μια εντομοαπωθητική πλακέτα;”. Η δοσολογία που θεωρείται τοξική – επικίνδυνη για το μικρό παιδί για πολλές ουσίες είναι πολύ μικρή.

β) Υπερβολική αυτοπεποίθηση – υπεραισιοδοξία.

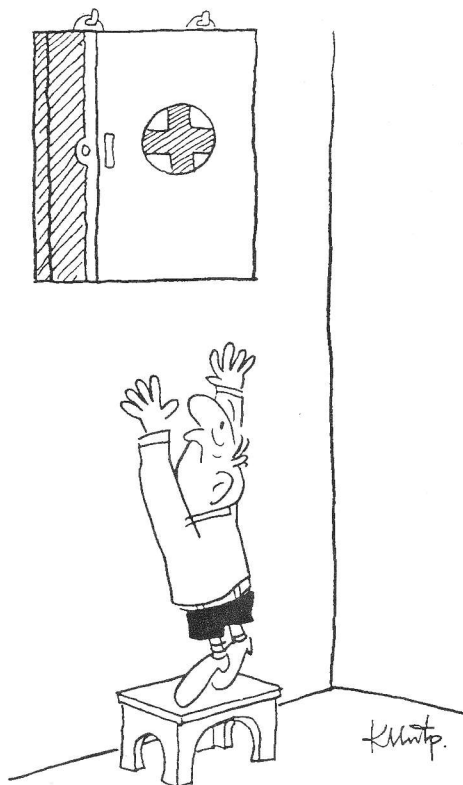
“Α, σε μας δεν συμβαίνουν αυτά, το προσέχω εγώ το παιδί μου”. Ένα δευτερόλεπτο είναι αρκετό αν διαφύγει της προσοχής και είναι στο περιβάλλον του αποτοσίγαρο, χλωρίνη, κολώνια. Όπως προσέχουμε το παιδί να μη μας σπάσει το ακριβό κρύσταλλο και το απομακρύνουμε από το πεδίο δράσης του, ας σκεφθούμε πόσο περισσότερο πρέπει να απομακρύνουμε τις επικίνδυνες για τη ζωή του ουσίες.

Μην αφήνετε τα παιδιά να παίζουν με κουτιά που είχαν φάρμακα ή εντομοκτόνα.

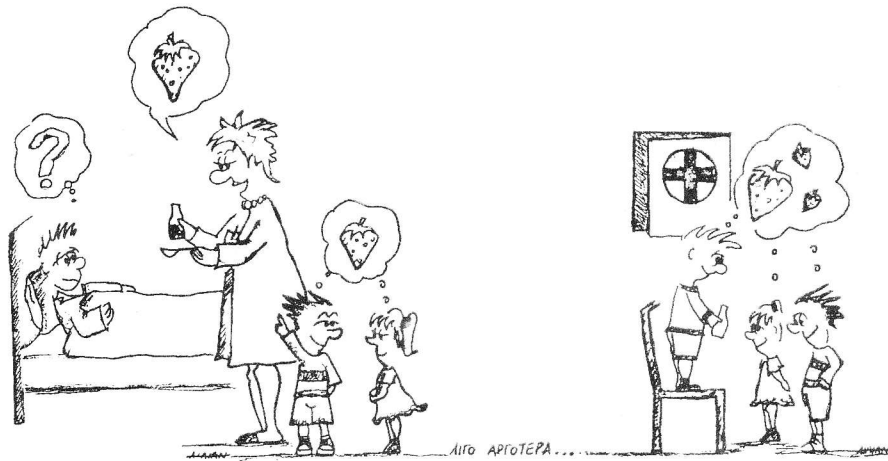
“Εγώ το έχω μάθει το παιδί μου να προσέχει”. Τα παιδιά δεν υπακούν πάντα. Εξερευνούν το γύρω τους κόσμο “δοκιμάζοντάς τον”, βάζουν τα πάντα στο στόμα. Καλύτερη λύση είναι η προφύλαξη από την έκθεση σε κίνδυνο.

Προφύλαξη των παιδιών από τις δηλητηριάσεις

Τα φάρμακα πρέπει να είναι απρόσιτα για τα μικρά παιδιά.

Τα φάρμακα πρέπει να φυλάσσονται σε ειδικό φαρμακείο, σε υψηλή θέση ώστε να μην φθάνουν τα παιδιά. Στο παιδί από τη στιγμή που μπορεί να εκπαιδευτεί και να κατανοήσει (περίπου μετά το 18^ο μήνα) πρέπει να εξηγηθεί ότι το φάρμακο το παίρνει για να γίνει καλά από τη συγκεκριμένη νόσο και μόνο όταν το χρειάζεται, επειδή το σύστησε ο γιατρός. Επίσης πρέπει να γίνει σαφές ότι το δίνει πάντα κάποιος μεγάλος. Δεν το παίρνει μόνο του. Να μη χρησιμοποιούνται ποτέ οι όροι έλα πιές τη “φραουλίτσα σου” ή άλλα ανάλογα με γλύκισμα ώστε να συγχέεται στο μυαλό του παιδιού ο ρόλος του.

Στο εμπόριο κυκλοφορούν είδη καθαρισμού με καπάκι ασφαλείας που δύσκολα μπορεί να ανοίξει ένα μικρό παιδί. Καλό είναι να προτιμούνται αυτές οι συσκευασίες. Αλλά προσοχή να μην αφήνουμε ποτέ κατά την ώρα της καθαριότητας του σπιτιού ανοιγμένα μπουκάλια, αφύλακτα. Όλα τα είδη καθαριότητας, εντομοκτόνα, εντομοαπωθητικά, διαλύτες, πετρελαιοειδή, φυτοφάρμακα που υπάρχουν πιθανόν για τα λουλούδια πρέπει να είναι κλειδωμένα σε ντουλάπι στο μπάνιο ή στην αποθήκη και φυσικά μακριά από τρόφιμα.

Στα παιδιά δεν πρέπει να δοθεί ποτέ έστω για δοκιμή οινοπνευματώδες ποτό. Η ποσότητα που προκαλεί μέθη και σοβαρή δηλητηρίαση στα παιδιά είναι πολύ μικρή κυρίως για τα πυκνά αλκοολούχα ούζο, λικέρ, ούισκυ.

Τα παιδιά θα πρέπει να εκπαιδευτούν ώστε να τα θεωρούν απαγορευμένο είδος αλλά και οι ενήλικες πρέπει να δίνουν μεγάλη προσοχή στο που αφήνουν το ποτό τους (π.χ. ξεχασμένο στο τραπέζι της κουζίνας ή του σαλονιού) γιατί τα λευκά δυνατά αλκοολούχα ποτά όπως ρακί, τζίν, βότκα μπορεί να θεωρηθούν σα νερό από ένα μικρό παιδί και να προκαλέσουν σοβαρή δηλητηρίαση.

Οι κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται είναι οι εξής:

- ⇒ Φάρμακα που έχουν λήξει ή αλλοιωθεί τα πετάμε.
- ⇒ Δεν βάζουμε σε άδεια μπουκάλια άλλο φάρμακο ή χημικό προϊόν από αυτό που γράφει απ' έξω η ταμπέλα.
- ⇒ Δεν δίνουμε φάρμακα χωρίς συνταγή γιατρού.
- ⇒ Πριν δώσουμε το φάρμακο στο παιδί διαβάζουμε καλά τις οδηγίες της συνταγής. Επί αμφιβολιών επικοινωνούμε με το γιατρό.
- ⇒ Πρέπει να γνωρίζουμε ότι τα παιδιά μιμούνται τις πράξεις των μεγάλων. Δεν πρέπει να παίρνουμε φάρμακα μπροστά τους ούτε να παραπονόμαστε συνεχώς για κεφαλαλγίες, αρθραλγίες και να δείχνουμε ότι εύκολα χρησιμοποιούμε φάρμακα γι' αυτούς τους πόνους.
- ⇒ Τα καθαριστικά της τουαλέτας είναι συνήθως καυστικά (οξεία) και πολύ επικίνδυνα για τα παιδιά.
- ⇒ Τα εντομοκτόνα και κατσαριδοκτόνα πρέπει να βρίσκονται σε μέρος ασφαλές και μακριά από τα παιδιά.
- ⇒ Τα τοιγάρα και τα αποτσιγάρα (γόπες) στα χέρια των βρεφών είναι επι-

- κίνδυνα γιατί αν τα μασήσουν μπορεί να πάθουν σοβαρή δηλητηρίαση.
- ⇒ Προσοχή στη ναφθαλίνη και γενικά τα σκοροκτόνα που συχνά πέφτουν στο πάτωμα.
  - ⇒ Οι εντομοαπωθητικές πλακέτες γίνονται συχνά στόχος των μικρών παιδιών.
  - ⇒ Προσοχή στις μπαταρίες που χρησιμοποιούνται στα ρολόγια χεριών, κομπιούτερ κλπ. Καταπίνονται εύκολα από τα βρέφη.

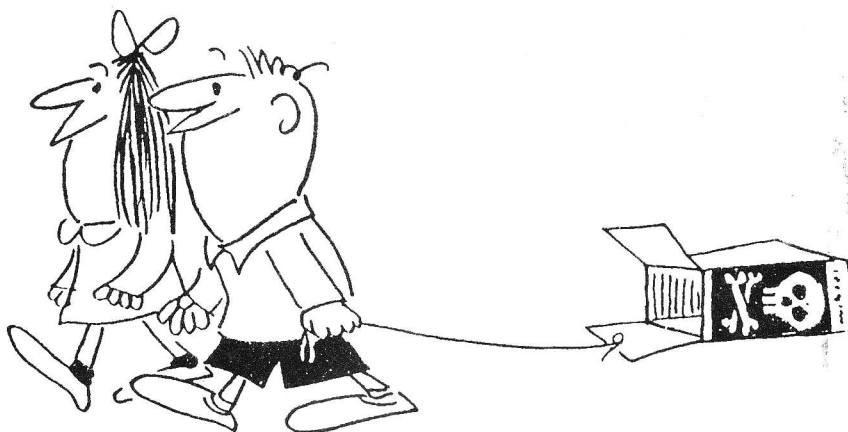
Τα καλλυντικά που υπάρχουν σε μεγάλη ποικιλία μέσα σε κάθε σπίτι δεν είναι τόσο επικίνδυνα και τοξικά όπως τα φάρμακα και τα καθαριστικά, αλλά δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να προκαλέσουν και προβλήματα και βλάβες. Οι κολώνιες έχουν μεγάλη περιεκτικότητα σε οινόπνευμα και μπορούν να προκαλέσουν μέθη.

Οι βαφές για τα μαλλιά είναι επικίνδυνες.

Προσοχή στα διάφορα θεραπευτικά βότανα που συχνά μπορούν να βάλουν σε κίνδυνο τη ζωή μας.

Τα αυτοφυή μανιτάρια είναι επικίνδυνα για όλους. Ποτέ δεν πρέπει να δίνουμε στα παιδιά, γιατί λόγω του ότι καταναλώνουν περίπου ίση ποσότητα με τους ενήλικες (για ορισμένα είδη μανιταριών οι τοξίνες που περιέχονται σε 1 μανιτάρι είναι θανατηφόρες) τους αναλογεί περισσότερη τοξίνη ανά κιλό βάρους τους.

Τα γεωργικά φάρμακα που χρησιμοποιούνται ευρέως στη γεωργία αλλά και στις ημιαστικές περιοχές όπου δίπλα στα σπίτια υπάρχουν αμπελίες ή χωράφια με οπωροφόρα δένδρα τα οποία ραντίζονται συστηματικά, αποτελούν ένα σοβαρό κίνδυνο για όλους και ιδιαίτερα για τα παιδιά στα οποία και ίσχυη ακόμα γεωργικού φαρμάκου σε άδεια κουτιά ή μπουκάλια μπορούν να έχουν δραματικά αποτελέσματα. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή στη φύλαξή τους στις αγροτικές περιοχές όπου τα παιδιά παίζουν ανεξέλεγκτα στα χωράφια.

Μην αφήνετε τα παιδιά να παίζουν με κουτιά που είχαν φάρμακα ή εντομοκτόνα.

Άλλος ένας κίνδυνος που μέχρι στιγμής υποεκτιμάται είναι ο κίνδυνος από μεταφορά της τοξικής ουσίας δια του αέρος. Σε περίοδο ραντίσματος τα παιδιά πρέπει να κρατούνται μέσα στο σπίτι όχι μόνο την πρώτη ημέρα, αλλά και τις επόμενες, ιδιαίτερα όταν φυσάει αέρας που μετακινεί το ψεκασθέν φυτοφάρμακο προς τις αυλές των σπιτιών. Έχουν νοσηλευθεί παιδιά από τέτοιου είδους έκθεση σε φυτοφάρμακα.

Ιδιαίτερη προσοχή και εκπαίδευση:

Ένα παιδί που πήρε μόνο του φάρμακο ή κάτι άλλο έχει την τάση να το ξανακάνει.

Πολλές φορές τα παιδιά παίζοντας μεταξύ τους καταναλώνουν ποικιλία φαρμάκων που υπάρχουν στο σπίτι κυρίως σε μορφή χαπιού πιθανότατα γιατί τα περνούν για καραμέλες. Έτσι προκαλούνται δηλητηριάσεις 3-4 παιδιών συγχρόνως.

Υπάρχουν τα πολύ ζωηρά, υπερκινητικά, ατίθασα παιδιά που έχουν ατυχηματοθηρική συμπεριφορά. Η συμπεριφορά τους δηλαδή τα οδηγεί κατ' επανάληψη σε επικίνδυνες πράξεις. Αυτά τα παιδιά χρειάζονται μεγαλύτερη επιτήρηση και εκπαίδευση.

Τα παιδιά από τη φύση τους έχουν μεγάλη περιέργεια.

Αντιμετώπιση των δηλητηριάσεων

Σε κάθε περίπτωση δηλητηρίασης είναι σημαντικό να διατηρήσουμε την ψυχραιμία μας και χωρίς πανικό να αντιμετωπίσουμε την κατάσταση με ταχύτητα ως εξής:

- Διευκρινίζουμε το είδος του φαρμάκου και την ποσότητα, στοιχεία τα

οποία θα αποτελέσουν και οδηγό θεραπείας.

- Καλούμε το Κέντρο Δηλητηριάσεων ή μεταφέρουμε το παιδί στο Νοσοκομείο.
- Εάν το παιδί μετά την επιβεβαίωση, λήψης κάποιας ουσίας από το περιβάλλον, παρουσιάζει υπνηλία, παραπατάει, τραυλίζει, έχει δύσπνοια ή κάνει σπασμούς (σημάδια ότι έχει αρχίσει να δρα η τοξική ουσία) τότε το μεταφέρουμε ασφαλώς (με ασθενοφόρο) και τάχιστα στο Νοσοκομείο.

Αν συμβεί κι ένα παιδί πάρει λάθος φάρμακο μην πανικοβάλεστε. Ενεργήστε ψύχραιμα και ζητήστε οδηγίες.

Οι σωστές πληροφορίες (αφορούν το χρόνο λήψης, την ποσότητα και την ουσία, γι' αυτό καλό είναι να προσκομίζεται το κουτί ή το μπουκάλι μέσα στο οποίο περιέχεται το ιδιοσκεύασμα) που θα δοθούν στο Κέντρο Δηλητηριάσεων και στους θεράποντες ιατρούς είναι σοβαρή υποχρέωση των γονέων και είναι καθοριστικής σημασίας για την αντιμετώπιση του παιδιού και την έκβαση της δηλητηρίασης.

Συγχρόνως δίνουμε την αναγκαία βοήθεια ακολουθώντας τις γενικές οδηγίες:

Αναπνευστική οδός

Εάν πρόκειται για εισπνοή αερίου όπως μονοξείδιο του άνθρακα ή υδρόθειο, πρέπει ο ασθενής να μεταφερθεί έξω στον καθαρό αέρα αφού προηγουμένως έχουν γίνει οι σωστές ενέργειες όπως παρεμπόδιση της εισπνοής για λίγο με κλείσιμο των αεραγωγών με κάποιο πανί ή το χέρι, άνοιγμα των παραθύρων, διακοπή της ροής του τοξικού αερίου και μεταφορά στον καθαρό αέρα. Στη συνέχεια θα γίνουν ενέργειες ανάλογα με την περίπτωση (χορήγηση O₂, τεχνητή αναπνοή).

Δέρμα

Από το υγιές δέρμα γενικά δεν γίνεται απορρόφηση ουσιών εκτός από μερικές ουσίες όπως οι οργανοφωσφορικοί εστέρες (π.χ. παραθείο). Άλλες χημικές ή φαρμακευτικές ουσίες απορροφώνται όταν υπάρχει εκτεταμένη λύση της συνεχείας του δέρματος.

Σε όλες τις περιπτώσεις επιβάλλεται η απομάκρυνση των ρούχων και πλύσιμο με άφθονο νερό και σαπούνι.

Μάτια

Πλύσιμο με άφθονο νερό για 5-15 λεπτά και εξέταση από τον οφθαλμίατρο.

Πεπτική οδός

Η οδός αυτή καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό των λήψεων (80,71%). Για να έχουμε δηλητηρίαση πρέπει η ουσία να απορροφηθεί. Εάν την απομακρύνουμε έγκαιρα τότε η έκβαση θα είναι θετική.

Η απομάκρυνση της ουσίας από το στομάχι γίνεται με την κένωσή του που επιτυγχάνεται με δύο τρόπους: την πρόκληση εμέτου ή την πλύση. Η πλύση στομάχου γίνεται στο Νοσοκομείο, ενώ η πρόκληση εμετού μπορεί να γίνει και στο σπίτι.

Ο εμετός μπορεί να είναι μερικές φορές αυτόματος (να κάνει δηλαδή το παιδί από μόνο του εμετό μετά τη λήψη της τοξικής ουσίας) ή να προκληθεί με διάφορα μέσα:

α) Μηχανικά: Με ελαφρό ερεθισμό της σταφυλής ή του φάρυγγα με μη αιχμηρό αντικείμενο.

β) Φαρμακευτικά: όπως σιρόπι ιπεκακουάνας.

Προσοχή:

Υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις που απαγορεύεται η πρόκληση εμέτου ακόμα και η πλύση στομάχου και είναι οι εξής:

- ✓ Σε δηλητηριάσεις με καυστικές ουσίες (οξέα ή αλκάλια) για το φόβο διάτρησης (απαγορεύεται και η πλύση και ο έμετος).
- ✓ Σε σπασμούς
- ✓ Σε κωματώδη κατάσταση για το φόβο πνιγμονής.
- ✓ Σε λήψη πετρελαιοειδών για τον κίνδυνο πνευμονίας από εισρόφηση.

- ✓ Στην κατάποση ξένου σώματος όπως μπαταρία ρολογιού, νόμισμα, βόλος κλπ.

Τελευταία και σημαντικά

Μια γνώση

Πρέπει να έχουμε πάντοτε πρόχειρο το τηλέφωνο του Κέντρου Δηλητηριάσεων (210 7793777).

Τα τελευταία 3-5 χρόνια τα κέντρα Δηλητηριάσεων Ευρωπαϊκών Χωρών και η Αμερικάνικη Παιδιατρική Ακαδημία δε συνιστούν τη χρήση εμετικού (ιπεκακουανας) όχι γιατί θεωρείται επικίνδυνο αλλά γιατί μερικές φορές η χρήση του είναι αλόγιστη. Η δική μας σύσταση είναι ότι μπορεί να χορηγηθεί μόνο μετά από επικοινωνία και λήψη οδηγιών από το Κέντρο Δηλητηριάσεων σε ορισμένες περιπτώσεις που πρόκειται να καθυστερήσει η μεταφορά στο Νοσοκομείο και δεν υπάρχουν ειδικές αντενδείξεις.

Ένα άλλο μέσο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προσρόφηση της τοξικής ουσίας και παρεμπόδιση της απορρόφησης της είναι ο ενεργός άνθρακας (σκόνη carbomix ή κάψουλες porit). Μπορεί να χρησιμοποιηθεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις πριν τη μεταφορά του παιδιού στο Νοσοκομείο μετά από επικοινωνία και λήψη οδηγιών από το Κέντρο Δηλητηριάσεων.

Συχνά σε κάθε λήψη δίνουμε στο παιδί να πιεί κάτι για να αραιώσει το δηλητήριο και το καλύτερο είναι το γάλα. Είναι καλή ενέργεια. Σε δύο περιπτώσεις δεν πρέπει να δώσουμε γάλα, όταν το παιδί φάει ναφθαλίνη ή καμφορά.

Συμπέρασμα:

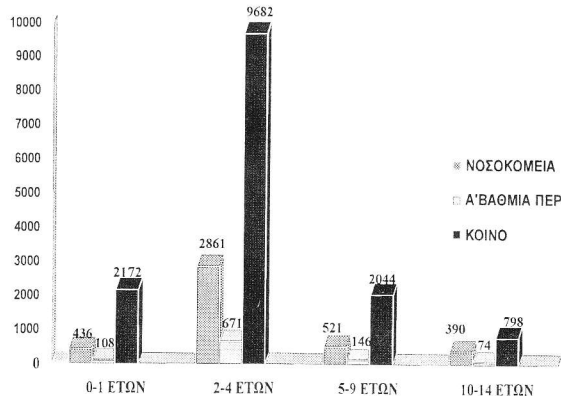
Χρυσή Τριάδα

- Πρόληψη έκθεσης του παιδιού στον κίνδυνο δηλητηρίασης.
- Εκπαίδευση του παιδιού για τη χρήση φαρμάκων και ουσιών που υπάρχουν στο περιβάλλον του σπιτιού.
- Όχι πανικός επί δηλητηρίασης. Εξακριβωση του είδους και της ποσότητας της ληφθείσας ουσίας. Γρήγορη αντιμετώπιση.

Στατιστικά δεδομένα - Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Στον πίνακα 1 φαίνεται ότι κυρίως αυτοί που καλούν είναι οι γονείς οι οποίοι και λαμβάνουν τις κατάλληλες οδηγίες για άμεση αντιμετώπιση και μεταφορά στο Νοσοκομείο αν χρειάζεται.

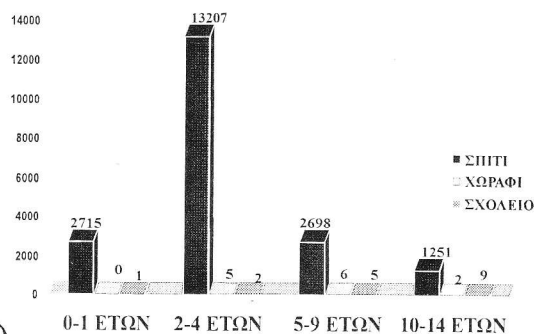
ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΛΗΣΕΙΣ

(Πίνακας 1)

Όπως φαίνεται στον πίνακα 2 οι δηλητηριάσεις στα παιδιά σε όλες τις ηλικιακές ομάδες γίνονται κυρίως στο σπίτι. Οι χώροι στο σπίτι όπου κυρίως συμβαίνουν οι δηλητηριάσεις είναι η κουζίνα, το μπάνιο και το υπνοδωμάτιο. Αυτό σημαίνει ότι το σπίτι δεν είναι πάντα ασφαλές για τα παιδιά.

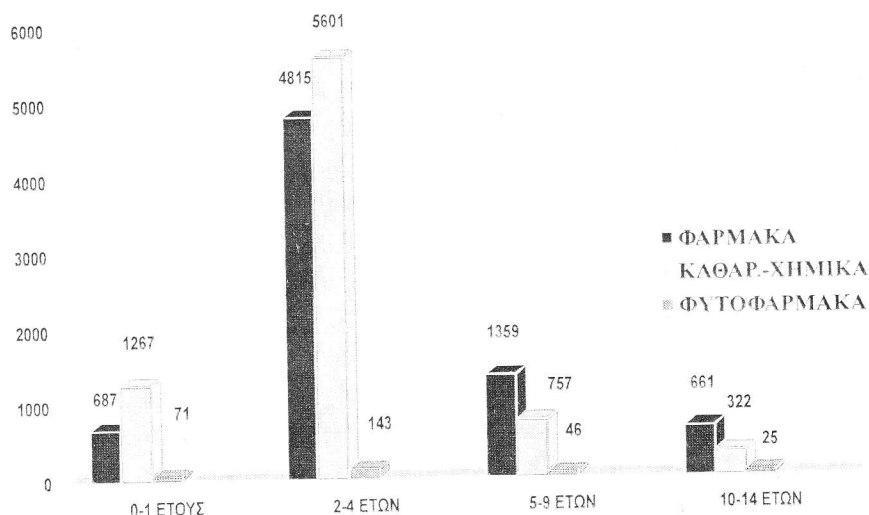
ΠΟΥ ΣΥΝΕΒΗ Η ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ

(Πίνακας 2)

Όπως φαίνεται στον πίνακα 3 πιο επικίνδυνη ηλικία είναι αυτή μεταξύ 2-4 ετών (66,39%). Περίπου ισότιμη επίπτωση υπάρχει στις ηλικίες 0-1 (13,65%) και 5-9 ετών (13,62%), ενώ στην ηλικία 10-14 (6,34%), υπάρχει σαφής μείωση με τα φάρμακα να κατέχουν το 52,38% των δηλητηριάσεων αυτής της ηλικίας όπου αυτό το ποσοστό πρέπει να σημειωθεί μοιράζεται σε 31,7% ως δηλητηρίαση και 20,6% ως απόπειρα αυτοκτονίας.

ΑΙΤΙΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ

(Πίνακας 3)

Στις μικρές ηλικίες 0-1 και 2-4 υπερτερούν οι δηλητηριάσεις με είδη οικιακής χρήσης στις οποίες αν προστεθούν και εκείνες με τα καλλυντικά και τις χημικές ουσίες ξεπερνούν το 50% των δηλητηριάσεων αυτών των ηλικιών αποδεικνύοντας ότι χρειάζεται μεγάλη προσοχή στη φύλαξη αυτών των προϊόντων μέσα στο σπίτι και ειδική εκπαίδευση των μικρών παιδιών.

Στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία (5-9 ετών) τα φάρμακα κατέχουν το 50,13% των δηλητηριάσεων. Τα παιδιά στην ηλικία αυτή είναι εκπαιδευσιμα και ως εκ τούτου σκόπιμο είναι να σχεδιασθούν ειδικά μαθήματα αγωγής υγείας απευθυνόμενα στα ίδια τα παιδιά και όχι μόνο στους γονείς τους.

Στην ηλικία 10-14 ετών (έναρξη εφηβίας) υπερτερούν οι δηλητηριάσεις με φάρμακα εμφανίζονται όμως και οι απόπειρες αυτοκτονίας με φάρμακα σε ποσοστό 20,6% των δηλητηριάσεων αυτής της ηλικίας. Εδώ σ' αυτές τις περιπτώσεις χρειάζεται συνεργασία ομάδας επιστημόνων υγείας μέσα στις δραστηριότητες του σχολείου αλλά και ανίχνευση προβλημάτων αλλά και "συνηθειών" των παιδιών που θα οδηγούσαν σε μια απόπειρα αυτοκτονίας. Μέσα σ' αυτά τα μαθήματα αγωγής υγείας θα πρέπει να τονίζεται η σημασία των φαρμακευτικών ουσιών και ο ρόλος τους και να δίνονται ουσιαστικές κατευθύνσεις αποφυγής πολυφαρμακίας (εύκολη λήψη αναλγητικών-αγχολυτικών) πράγμα που γίνεται σιγά-σιγά μόδα στους εφήβους.

